

Tartu Ülikool
25. 11 38

Diplomitöö

392575

TARTU ÜLIKOO LI
ÕIGUSTEADUSKONN

18. märtsil 38.
№ 274.

10 7400

VANGIDE PÕGENEMINE

J A V A B A S T A M I N E .

Tartu Ülikooli Õigusteaduskonna
Üliõpilase M. Pohlmanni

DIPLOOMI TÖÖ.

Ä.R. 5. VIII. 1938

I. Tegu, tema objekt ja subjekt.

I. Tegu.

VANGIDE PÕGENEMINE JA VABASTAMINE.

I. Tegu, tema objekt ja subjekt.

II. Vangide põgenemine.

III. Vangide vabastamine:

I. Vangide vabastamine kolmandate isikute poolt.

a) vangi vabastamine rahvakoonduse poolt,

2. Riigi või omavalitsuse teenistuses seisvate isikute poolt

toimunud kaastöö vangi vabastamisel.

süüdlane oli paigutatud kusagile teise kohta, siis tema vabastamine ei ole karistatav, väljaarvatud, kui ta oli valve all.+) Meie Kriminaalseadustikus kinnipidamiskoht on Vangistuseseadustikus ja vastavas sõjaväeseadustes ettenähtud asutus (Saarmann ja Matto § 156). Vangistuseseadustiku järelle need on: sunnitöömajad, vangimajad ja arestimajad (Vangistuseseadustik § I). Peale selle, veel arestikambrid linnades ja alevites, kus ei ole käesoleva seaduse § I loendatud vangistusasutiste, samuti ka valdades, mis on kaugel neist vangistusasutistest (Vangistuseseadustik § 184), ja erilised eelvangistuseasutised isikule, kellel on eeluurimise või kohtuall olemise aja kestel kohtuvõimude poolt tõkkeabinõuna määratud vahial (Kinnipidamine Vangistuseseadustik § 189).

Isikute vabastamine, mis on kinnipeetud sõjaväe seaduste alusel vastavates asutustes, ei puutu minu teemasse, kuna nende vabastamine on karistatav vastavate sõjaväe seadustega.

Teiseks karistatavaks, vabastamise juhuseks on vabastamine valve alt: "selleks eriti ja ainuüksi määratud isiku vahenditu valvamise alt".

(Saarmann ja Matto § 156). See on vabastamine selle isiku võimusest, kes oli eriti ja ainuüksi määratud valvama teatud isikud, sihiga takistada tema põgenemist, või kellele oli ülesandeks saata vangi mõnde teise kohta.++) Vabastamine valve alt võib toimuda kinnipidamiskohast, või väljaspool viimast, vangi saatmisel ühest kohast teisele või välistöödel ja n.e. Tähtis on, et isik, kelle võimu alt vabastati vang vastas valve nõuetele, ja käsk vangi valvata oleks tulnud vastavatelt isikutelt või asutustelt.

Kõigist ülalmainitud järgneb, et vangid, kelle vabastamine on karistatav on järgmised kinnipidamiskohas või valve all olevad isikud.

1. Kriminaalkohtu otsusel karistust kandvad isikud.
2. Kohtu uurimise all olevad - areteeritud vastavate kohtu võimude otsusel.
3. Isikud, kes on aresti all tsiviilkohtu otsusel vahialusel, trahvide mitte maksmise eest.
4. Administratiivvõimude otsusel aresti määratud isikud (näituseks - prefekti otsusel).
5. Sõjavangid ja isikud, kes on kinnipeetud sõjaväeseadustes ettenähtud asutistes. See grupp ei puutu minu teemi otseselt, sest nagu mainitud

+ Vangistuseseadustik § I. Brüger lhk. 12.

nende vabastamine on karistatav sõjaväeseadustega, mille tõttu ma neid ei vaatle täpsemalt.

6. Isikud, kelle suhtes on tehtud kohtu otsus neid sunniviisil tuua kohtusse. Kuid, nagu märgib Lambach, vangidena on nad ainult sel juhul kui nad tõeliselt olid kinnipeetud täidesaatvate organite poolt, kui ni selle momendile kohtu otsuse põhjal neil on ainult võimalus saada vangiks. Kui säärane isik vabatahtlikult ilmub kohtusse, siis vang ta ei ole. +)

Havitav on küsimus, kas on alaealised, kes kriminaalkohtuotsusel on paigutatud parandusasutisse, vangid kelle vabastamine on karistatav. Lambach ja Brüger-i arvates, ^{xx)} parandusasutiste paigutamisega riik asendab perekondliku kasvatuses puudust, kus lapsed ühiskonna huvides ja iseenda iseloomu parandamiseks hoitakse valjemalt, kui teisi, mille tõttu parandusmaja ei ole ka vangimaja. Mõlemate autorite poolt tsiteeritavas Saksa Riigikohtu otsuses on läbiviidud mõtte, et lapse üleandmine parandusmaja kohtu otsusel ei tee see asutust vanglaks, ja lapse ärajooksmine sealt kohustab säärast asutust valjemale valvele. ^{xxx)}

Meie Kriminaalseadustik üldiselt vangistusega karistab tegusid, mis on korda saadetud süüvõimeliste isikute poolt. K.S. § 41 alusel: "süüks ei arvata süütegu, mille saatis korda alaealine, kes oma teo iseloomust ja tähendust ei võinud saada aru, võijuhtida oma tegevust." Kui ^{võ} see tegu ei ole süütegu, siis ei ~~võ~~ ^{võ} ta olla karistatav. Edasi, sel ajal kui vangis suhtes tarvitatakse sõna "karistatav", alaealiste suhtes tarvitatakse "paigutatatakse" vastavasse asutisse. Sellest järgneb et parandusmaja paigutamine ei ole karistus, vaid kasvatusvahend, ja isikud parandusmajas ei või lugeda vangiks. Seda enam, et meie Vangistuseseadustik lugedes ^{üle} kinnipidamiskohti, ei tähenda neis parandusmaja, ehki viimaste tegevus on juhataav Vangistuseseadustiku järele alusel. Alaealised, kes on paigutatud parandusmaja puudusel vangimaja eriruumisse ei

+) Lambach lhk. II.

++) Lambach lhk. I4. Brüger lhk. 8.

+++) R.G. K I5 lhk. 39/40

või lugeda vangideks, kuni peetakse seal kuni paranduseni kinni, mitte karistuse sihiga, ja see ainult asendab parandusasutist.

Järgmiseks huvitavaks küsimuseks on vangi vabastamine haiglast. Väljavaljudes sellest, et vanglaga võib karistada ainult süüdivõimelist isikut, järgneb, et isik, kes on tunnustatud süüdivõimetuks süüteo korda saatmise ajal ja paigutatud psühiatrilisse asutusse, ei või kanda karistust oma süüteo eest ja on paigutatud sinna mitte karistuse sihiga, vaid isolatsioon ja ravi mõttes. (avalikusele ohtlikud haiged). (K.K.S. § 39).

Sellest järgneb, et nad ei või olla vangid antud teema suhtes. Brüger-i arvates, juhul, kui vang või kohtuaurimise all olev omal intsiatiivil on saanud loa erahaiglasse astumiseks, siis haiglas oleku aja aeg vangistus ajaks ei loetakse. Juhul aga, kui ta on paigutatud rippumata omast tahtmisest, siis ta seal on valve all ja haiglas oleku aeg on ühtlasi vangistus ajaks: järjekult säärase isiku vabastamine on karistatav. +)

Meie õiguse järele, vangi suhtes, kes on ringkonnakohta poolt tunnustatud läbivaatamise järele vaimuhaigeks, peetakse karistuse täitmist, kuni nende paranemiseni. Selle vahemikus neid ei või pidada vangiks. Kohta poolt peatad kinnipidamiskaristuse täitmist jätkatakse ainult pärast seda, kui ringkonnakohus prokuröri esituse põhjal on süüdimõistetud uuesti läbivaatanud ja terveks tunnustanud. (K.K.S. § 689, 690).

Meie õiguse järele kinnipidamiskaristuse täitmine lükatakse edasi karasedate ja vastsünnitanud naiste suhtes, kuni 1 ½ kuu möödumiseni pärast sünnitamist, ja vangi haiguse korral, mis on takistuseks kinnipidamiskaristuse täitmisele, kuni tema paranemiseni. (K.K.S. § 688 p. I ja 2).

Sel ajal neid isikuid ei või lugeda vangiks.

Kinnipeetu suhtes, kes lammab vangla haiglas ei või olla mingit kahtlust, et ta on vang.

Süüteo algomendiks on vangi vabastamise moment valve alt või kinni hoidmiskohast. See on momendist, mil valvuril on võetud võimalus aktiivselt teostada valvet. On täitsa ükskõik, kas see toimus pikemaks või lühemaks ajaks, kas oli vabastatud või ärajooksnud, kas sihiga tagasi tulla või mitte, kas tuli tagasi vabatahtlikult või oli kinnipeetud, või üldse ei ole kinnipeetud. Tähtis on vangis oleku aja püüdumine üldse.

+) Brüger lhk. 9, Lambach lhk. I 4.

Süüdivuse objektiivseks nõueteks on tahtlus, see on teadvus talitava mõttes ja tahtlus sihisaavutamises. Juhuses, et vangi vabastamine vastu vangi tahtmist või vabastamine kolmanda isiku poolt vastu tema tahtmist ei ole karistatavad esimeses juhuses vangi ja teises juhuses kolmanda isiku suhtes. Kaks esimesest juhust on aga kohtu praktikas haruldased nähted.

2. Süüteo objekt.

Meie Kriminaalseaduslik vangi vabastamist kui üldjuhust käsitleb 7. peatükis "Süüteod avaliku õigusemõistmise vastu", kuid vangi mitte seaduslik vabastamine, mis on takistus tõkke karistuse kandmisel, või kohtu uurimise all oleva isiku vabastamine, mis raskendab kohtu mõistmist. Mõlemad teod on varjamise raskemaks varmiks. Paljud euroopa seadused paigutavad areteeritute vabastamise ossa, mis räägib riigi võimule vastuhakkamises. Siin on välja mindud alusest, et vangide järelevalvet teostavad mitte kohtu võimud, vaid riigi täidesaatva võimu eriorganid (politsei, vangivalvurit). Teisest küljest on väljamindud, näituseks "Ugolovnoe Uloznie 1903" et vangist vabastamine on vastuhakkamine kohtu võimudele. Siin on välja mindud, nagu mainib Tagantsev, mitmest põhimõttest) -.

1) Vastuhakkamine õigusemõistmisele on ainult eriliik võimule vastuhakkamises.

2) Juhsed isiku vabastamises, kes on administratiivvõimu otsisel kinni peetud on haruldased ja normaalne juhus on säärane, kus vabastatud isik kohtu otsusega kinni peetud.

3) Vägivald valvurite kallal, ehki on võimule vastuhakkamine on abinõu, kuna süütegu tagamõte on ikkagi takistada õigusemõistmist,

4) See süütegu liigitatakse kohtuotsuse mitte täitmisega ja vabastatud vangide varjamisega, milledega ta omab palju ühist.

Need tähtsad märkused õigustavad selle süüteo paigutamist liiki, mis räägib vastuhakkamisest õigusemõistmisele.

nad omasid otsustava tähenduse meie Kriminaalseadustiku koostamisel. Erandiks on kaks erijuhust.

I). Isikute kaastegevus vangi vabastamisel, kes on riigi või omavalitsuse

+) Tagantsev I7I

teenistuses, mida käsitleb peatükk 37- "Teenistusallalised süüteo riigi ja omavalitsuse teenistuses", kus süüteo pea objektiks on teenistustas kohuste mitte täitmine.

2. Vangi vabastamine rahvakoondumise poolt, mida käsitleb peatükk 5 "Süüteo avalikku korra vastu". Kuna peaosas siin mängib mitte vangist vabastamise fakt, vaid rahvakoondumise väljaastumine maksva võimu õigusemõistmise vastu, mida võib vaadelda, kui väljaastumist maksva riigikorra vastu, siis see juhus vaadeldakse eraldi, kui raskemaid süütegusi rahvakoondumise poolt.

3. Süüteo subjekt.

Vaadeldava süüteo subjektiks võib olla kas vang ise või kolmas isik. Vastavalt süüteo subjektile teem jaguneb kahte ossa: esimeseks on põgenemine kinnipidamiskohast või valve alt, kus süüteo subjektiks on vang; teiseks, on vangide vabastamine, kus süüteo subjektiks on kolmas isik. Viimane osa jaguneb omakorda kahte ossa: a) vangide vabastamine kus süüteo subjektiks võib olla iga kolmas isik ja b) vangide vabastamine, kus süüteosubjektiks võivad olla ainult riigi ja omavalitsuse teenijad.

2. Vangide põgenemine.

Juba Rooma õigus teadis süüteo mõistet _ vangiviibimise /effractorio carceris/. Iseseisev vangiviibimine Rooma õiguse järele oli karistatav. "sui generis" nõudmata mingisugusi eriolukordi. Digestide sõnade järele - de effractoribus pr.D.47.18. "quodsi per negligentiam custodum evaserunt, levius puniendos", -meie järeldane, et vangiviibimine valvuri lohakuse tõttu ilma vägivaljata, karistatakse kergemini. Feierbach'i järel, juba vanadel praktikutel oli laiali tunnustatud arvamine, et lihtne enesevabastamine ilma "conspiratio" "vis" ja teiste asjaoludeta ei olnud karistatav, -kuid see ei olnud kusagil kirjalikult esile toodud. Esimesena kirjutas sellest Böhmer /Meditationes 877/78 /. Peale seda meie leiame juba mitmes kodifikatioones. +/

Paljud kodeksid nende seas ka "Russkoe Ugolovnoe Uloženie" ja "Deutsches Strafgesetzbuch" jätavad vangiviibimise väljaspõlde karistust, lugedes vabadus tungi loomulikuks ja selle tõttu ka mitte karistatavateks. Tunnustada viimast asjaolu mittekaristatavaks on puht inimlikusest väljades tõesti tunnustatav, kuid, praktiliselt seisukohast väljades, see on tema lubiviimine kriminaalseadustikutes - oli seoses ebaloogilisusega. Kriminaalseadustik peab enesest kujutama tervikut ja ei tohi lasta sisemisi vastuväiteid üksikute paragrahvite vahel. Antud juhul tekkis säärane asjaolu, et kriminaalseadustik ei karistanud peasüüdivust - see on enesevabastamist, vaid kaastegevus, see on kolmandate abi, kuna üldiselt kriminaalseadustiku järel kaastegevus on karistatav ainult siis, kui peasüüdivust on karistatav. Edasi tulid esile veel suuremaid ebaloogilisusi, nii saksa kriminaalseadustik, minnes välja alusest, et põgenemine iseenesest ei ole karistatav, karistas põgenejat siiski kolmandate isikute ahvatlemise eest soodustada põgenemist. Saksa Riigikohus tõlkis seda niimodi, et vang on karistatav mitte kaastegevusel enesevabastamise eest, vaid kolmandate isikute kihutamise eest karistatavale süüteole. Viimane väide oli vaieldav paljude isegi saksa autorite poolt, nii, et ühest arvamisest siin ei olnud. +/

~~Üldise-vene-kriminaalseadustik-ei-vii-kevekindelt-läbi-põgenemise---~~

+/ Liszt, -lhk. 590, Brūger, -17.

+/ Brūger, -3 Kap. §I.

Tagantsev arvab, et kaastegevus enesevabastamisel ja kolmandate isikute kihutamise kaastegevusele ei ole karistatav. +/ Üldse vene kriminaalseadustik ei vii kavakindlalt läbi põgenemise mittekaristavuse, karistades kvalifitseeritud põgenemise juhta. Suurem ebaloomilisus saksa seaduse andluses on see, et tunnustades põhimõtteliselt enesevabastamise mittekaristatavateks, karistavad nad siiski enesevabastamise erijuhte. Nii näiteks, - D.St.G.B. nimetab ainult ühte karistatavat enesevabastamise juhta see on "Gefangenenmeuterei" vangide mäss. Süüteo koosseisuks on siin a) vangide hulgaline ühenemine ja ühine või givaldne väljaastumine. Väljaastumine siht ei oma mingisugust tähtsust. Iseloomustav on Meier'i arvamine mida toob ette Lambach++/, - mingil juhul ei võid mässu nimetada kvalifitseeritaks ise vabastamiseks, sees siis peab tunnustama, et ise vabastamine on siiski karistatav. Selles väljenduses on näha suurt tahtmist hoida alal mittekaristavuse põhimõtet, tunnustades siiski üksik juhte karistatavaks, ehki teise nimetuse all. Samasugune nähe oli ka vene kriminaalseadustikus, kus sunnitoõliste juba lihtne põgenemine oli ka karistatav. Mints+++/ väidab, et siin mingipärast ei võetud arvesse inimese loomust, vaid karistati põgenemist, kui see rasti.

Selleks, et seadusandlus oleks loogiline, tervikune ja õiglane peame, kui õigustada loomuliku tungi vabadusele, lugema mittekaristatavaks enesevabastamise ning samuti kolmandate isikute kaastegevuse ja isegi vabastamise kolmandate poolt. Kui tunnustada, et vangipõgenemise ajal valitseb õiglane tunne soovutada vabadust, siis analoogiliselt võime oletada, et kolmandait isikuid valitseb samasugune või veel kõrgem humaanne tunne, mis on vaba egoistlikest kihudest, kinkida vabadus teisele isikule. Edasi, lugedes enesevabastamise mittekaristatavateks meie sellega põhimõtteliselt peame olema üldse vangistuse, kui vabaduse piiramise vastu ja karistust vangistusega võrreldes jätma kriminaalseadustikudest. Kuid, et ükski riik ei ole oma seadusandluses väljajätnud karistust vabadusepiiramisega, siis võime vaadelda seda karistust, kui karistust avalikkuse huvidest ja neid huviseid kaitstes karistame igat vabastamist ja kaastegevust sellele.

Meie Kriminaalseadustik väljub põhimõttelt, et karistatav on põgenemine, kui fakt.

+ / Tagantsev, -635

++ / Lambach

+++ / Mints, -101

§157 rüigib:

"Vangi, kes süüdlane vahi alt põgenemises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kahe aasta.

Kui põgenemine teostus vangi vahi isiku kallal vägivalda tarvitamisega või kinnihoidmiskoha rikkumisega, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui aga põgenemine teostus kokkuleppel teiste vangidega, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuu aasta." -/Uus N.S. §147, R.T. 9.1935./

Süüteo subjektiks võib olla ainult kinnipeeta, süüteo koosseisuks on põgenemine kinnihoidmiskohast või valve alt, kus juures on nõuetav, et ta tõelikult oleks valve all, mitte aga olukorras, kus vang tegelikult vabaduses viibis. Näituseks, kui valvur on eemaldanud jättes vangi valveta, siis põgenemine ei ole karistatav.

Põgenemine on lõppenud, kui vang sattus vabadusse olgugi lühikeseks ajaks.

Süüdivuse subjektiivseks nõudeks on otsene või kaudne tahtlus vabaneeda, kas või väheseks ajaks. +/

Antud §-f eraldab kolm kvalifitseeritud põgenemisjuhtu teoviisi poolest. Need oled: kui põgenemine on kordasaadetud: esimeseks, vägivalda tarvitamisega vahi isiku kallal; teiseks, kinnihoidmiskoha rikkumisega; kolmandaks, kokkuleppel teiste vangidega.

A./ Vägivalla tarvitamine valvuri isiku kallal.

Säärane põgenemine on võimalik mitte ainult kinnihoidmiskohast vaid ka, näituseks, väliskoodel olles, transporteerimisel ja n. e. Vägivalla tarvitamine peab olema kordasaadetud nende kallal, kes vastavad vangivahi nõuetele, s. o. kellel on ainsaka ülesandeks tehtud valvata vangi üle. Vägivalla tarvitamine võõra isikute või teiste vangide kallal, kuigi põgenemise otstarbeks, ei või olla aluseks kvalifitseeritud karistuse määramiseks.

Mõiste vägivald valvuri kallal sisaldab eneses sääraseid spetsiaalsed tegusi, mille tõttu valvur ei saanud takistada põgenemist, või mis pidi kergendama põgenemise katset. Järjekult, siia alla ei käi mitte ai-

nult need juhud, kus valvurile on tekitatud kehalise vigastused, vaid ka niisugused, nagu valvuri kinnisidumine, tubaka, liiva loopimine silmadesse ja n.e.+/

B/2 Kinnihoidmiskoha rikkumise olul, mõistetakse seda, kui põgenemise otstarbeks on rikutud hoone või tõkestamisvahendid, need atribuudid, mis takistavad põgenemist. Sellega valevõtme tarvitamine ei tule selle mõiste alla. Kui vang kasutas põgenemisel teadmata kelle poolt tehtud rikkumist, või rikkumane oli tingitud looduslikest nähtudest, hoone vanadusest, või kui vangla müüri rikkumine oli teostanud põgeneja vangla valitsuse käsul müüri parandamiseks, siis see ka ei ole põhjuseks karistuse kvalifitseerimiseks. Rikutud peavad olla sääraseid vangimaja osad / nagu, aken, sein, põrandad /, või sääraseid atribuutid / nagu, trellid, ukseid, lukkud /, mille eesmärk on põgenemisvõimaluse takistatus.

Täiuslikum rikkumismõiste on see, kui põgenemisel vangla hoone on ära lõhutud või tehtud tarvitamiseks kõlbmatuks. Sel juhul meil on ideaalkonkurents varandusvastavate süütegudega. ++/

C/. Kolmas juht On põgenemine kokkuleppel teiste vahialustega.

Siin on kvalifitseerimise aluseks eelleppe mitmetevangide vahel, mil juures põgenemisel kokkuleppel on küllalt, kui kokkuleppe on toimunud isegi kahe vangiga vahel. Sellega ei loetakse põgenemiseks kokkuleppel, kui vang põgenes kokkuleppides isikuga vanglasutiste personaaliga list. +++/

Kuid kui põgenemine oli kordasaadetud ilma, et vangid olid ennem kokkurääkinud, näituseks, kui mitu vangiga põgenevad koos välistöodes, nähes valvuri tähelepanematust, või kui ühis vangikambris istuvad vangid, esimese eeskujul, tarvitavad ennem tehtud põgenemiskäiku, siis need juhused ei ole kvalifitseeritud põgenemised.

+ / Tagantsev-lhk. 637.

++ / Tagantsev-lhk. 173.; Saarmann ja Matto-lhk. 104.

+++ / Saarmann ja Matto-§157.

Põgenemisel kokkuleppel ei ole tingimatu tarvilik, et ~~kui~~ oleks tege-
gevat põgenemis ettevalmistusel. On küllalt, kui seda teeb üks, teiste teat-
des.+/ Juhul aga, kui põgenenud vangid, ilma ellkokkuleppeta tarvitasiid põ-
genemiseks kellegi ühe vangi poolt teostatud oma põgenemisele ettevalmi-
stusi (kui nad on kinnihoidmiskoha rikkumine või vägivald vahis isiku ka-
kalla), siis kannab kvalifitseeritud karistust ainult ettevalmistaja.

Need kolm kvalifitseeritud juhused, mis nõuavad erivastutust vastava
paragrahvi põhjal.

Isevabastamisel katse ei ole karistatav ja osavõtt on karistatav
ainult vastava üldsüüteo normide kohaselt, on võimalik ideaalkonkurents
raskemate isikuvastaste ja varavastaste süütegudega+)

Selle paragrahvi all ei käi aga sunnitöölised, kelle kohta on maksev
§ 158, mis on kvalifitseerimiseks juhaks süüsubjekti poolst § 157-as
sisaldava süüteo sahtes.

See paragrahv räägib:

"Süüdlast sunnitöölt põgenemises karistatakse:

sunnitöö tähtaja pikendamisega ühest kuni kahe aastani.

Kui sunnitöölt põgenemine teostas § 157 teises lõikes nimetatud tingimus-
tel, siis karistatakse süüdlast:

sunnitöö tähtaja pikendamisega kahest kuni nelja aastani.

Kui aga sunnitöölt põgenemine teostas § 157 kolmandas lõikes nimetatud
tingimustel, siis karistatakse süüdlast:

sunnitöö tähtaja pikendamisega neljast kuni kaheksa aastani."

(Saarmann ja Matto-U.N.S. § 176 R.T. 29.-36).

Selle paragrahvi järele sunnitöölt lihtne põgenemine on juba põge-
nemise kvalifitseeritud juhused, milles ei tarvitse olla erinõudeid, vaid a
ainult põgemisfakt, kui niisugune (sunnitöölt - s.o. seadusjõusse astuna
nud kohta otsusega mõistetud ja tegelikult täitmisele pööratud sunnitöö-
töölt.-Saarmann ja Matto § 158).

Juhud aga, kui põgenemine oli seotud kinnihoidmiskoha rikkumisega,
vägivalla tarvitamisega vahis isiku kallal, või kokkuleppel veel suurenda-
vad karistust.

Katse on karistatav. Osavõtt ja ideaalkonkurents on võimalik samal
juhul, kui § 157-al.

+) Tagantsev-178.

++) Saarmann ja Matto-§ 157.

III. Vangide vabastamine.

Vangi vabastamise subjektiks võib olla iga isik kolmas isik, välja arvatud vang ise. Edasi seadus täpsustab kolmandate isikute liiki, eraldades neid, kes seisavad riigi ja omavalitsuse teenistuses, täpsemalt need, kes kuuluvad vangimaja koosseisu ja kannavad eriülesannet, see on valvetä kinnipeetute suhtes. Üldreeglist on samuti väljajäetud juhul, kus vangi vabastamine toimub rahvakoondise poolt. Kuid et viimasel juhul süüteo subjektiks võib olla iga kolmas isik, kes võtab osa rahvakoondumises väljaarvatud vangi ennast ning riigi ja omavalitsuse teenijat, siis seda võib vaadelda, kui kvalifitseeritud süütegu teoviisi poolest üldjuhu suhtes.

I. Üldjuht.

Vangi vabastamist käsitab meil § 156, milles öeldud:

" Süüdlast vangi vabastamises vahi alt või kinnihoidamiskohast, või kaasaitamises vangi põgenemisel karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui vabastamine sündis vägivallaga vangi vahi isiku kallal või kinnihoidmiskoha rikkumisega, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui vabastati süüdlasele teadvalt sunnitööle mõistetud, või seda karistust kandev isik, siis karistatakse süüdlast:

käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud juhul:

vangimajaga mitte üle kolme aasta,

käesoleva paragrahvi teises lõikes ette nähtud juhul:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui aga vabastati süüdlasele teadvalt §§ 74-76, 80 või 96 ettenähtud raske kuriteo või kuriteo eest uurimisele võetud või neis süüdimõistetud isik, siis karistatakse süüdlast:

käesoleva paragrahvi esimeses lõikes nimetatud tingimustel:

kui vabastati isik, kes §§ 74-76 või 80 ettenähtud raske kuriteo eest võetud uurimisele või sellest mõistetud süüdi:

vangimajaga mitte üle kuue aasta,

kui vabastati isik, kes § 96 ettenähtud kuriteo eest võetud uurimisele või selles mõistetud süüdi-
vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Käesoleva paragrahvi teises lõikes nimetatud tingimustel:

kui vabastati isik, kes §§ 74-76 või 80 ettenähtud raske kuriteo eest võetud uurimisele või selles mõistetud süüdisunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Kui vabastati isik, kes § 96 ettenähtud kuriteo eest võetud uurimisele või selles mõistetud süüdi-
vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav! (U.N.S. § 173 Saarmann ja Matto).

Süüteo subjektiks selle paragrahvi järele on iga isik, väljaarvates vabastatud vangid enese ja vangiasutise koosseisu kuuluvad ja vangi üle valvet teostavad isikud. Ka võib vang teist vangi vabastada või põgenemisel kaasaitajaks olla.+) Teemaks võib olla ka riigi ja omavalitsuse teenija, väljaarvatud ülaltoodud juhud (§ 613, 613i).

Süüteo koosseis on vangi vabastamine.

Tegu võib olla vahenditult aitamises või kaasaitamises vangi põgenemisel. Kaasaitamine võib olla nagu tavaliselt teo või nõuga.++)

Üldiselt kolmandate isikute tegevus võib olla kolmel viisil:

- 1) nad võivad mängida aktiivselt osa: otseselt vabastada vahialust, lõhkuda vangimaja müüri, seina, tarvitada vägivalda valvurite vastu, või vabastada kavaluste abil,
- 2) nad võivad kaasaidata põgeniku põgenemise momendil, näiteks, valvirile altkäemaksu andmine, või jootmine, ootamine sõidukis, või mingil muul viisil põgenenud vangi äraviimine,
- 3) võtavad osa põgenemiseks tarvisminevate asjade, nagu riie, raha, muukide ja n.e. muretsemises.

Kõik need kolm tegevusvõimalust vastavad selle paragrahvis ettenähtud tegevusele, kusjuures, kaks esimest on teemas otseselt äratähendatud, kuna kolmanda juhu äratähendamine peeti üleliigseks, sest ta juba iseenesest mahutab eneses kaasaitamise mõiste.

+) Saarmann ja Matto-I56, Brüger lhk. I4, Lambach lhk. I7.

++) Saarmann ja Matto § I56.

Nii siis süüteosubjektiks ei ole ainult need isikud, kes aktiivselt võtavad osa vangide vabastamisel, vaid ka need, kes kaasaaitavad üldse vangide põgenemisel või vabastamisel. Kõik need teod on karistatavad ainult siis, kui nad on teadvalt toimetatud. +)

Tegu on lõppenud vangide vabadusse päästmisega, sellest momendist on karistatav vangide vabastamine, niisamuti kaasaaitamine ja kihutamine.

Sellest järgneb, et süütegu, kui säärane, on vangide vabastamise fakt, mingisugust erinõudeid siin ei ole. Seadus suhtus karmimalt vangide vabastamise kolmandate isikute kaasabil, kui ise vabastamise, karistades ka katset.

Ülalmainitud paragrahv teeb kaks kvalifikatsiooni liiki: esimeseks teoviisi poolest see on vabastamine kinnihoidmiskoha rikkumisega ja vägivaldiga tarvitamisega vahi isiku kallal, teiseks sellel alusel, missugune vahialune oli vabastatud see on vabastatu süüteo suuruse järel. Kvalifitseeritud juhud on need, kus vabastatu oli mõistetud sunnitööle või kandis karistust süüteo riigi julgeoleku vastu, raske kuriteode ja kuriteode eest, mis on ettenähtud §§ 74-76, 80, 96, kus juures viimaste suhtes vabastamine eeluurimise all olevait omab seda samane tähtsus.

Juhul, kui on tegemist kvalifitseeritud vangide vabastamise juhuga, vabastatu süüteo tähtsuse suhtes, on tarvilik, et vabastaja oleks teadlik, et vang on sunnitööline, uurimise all olev või süüdimõistetud kuriteo eest, mis on ettenähtud §§ 74-76, 80, 96.

Kui vabastamine toimus kolmanda isiku poolt, vastavalt esimese ja teise kvalifikatsiooni suhtes liitunud, siis karistuse määr on veel kõrgendatud.

Kui vangide vabastamisel kolmandate isikute poolt oli kordasaadetud süütegu, mis iseenesest on karistatav: nagu, valvuri tapmine või vangla põletamine, siis meil on ideaalkonkurents kahe süütegudega.

Läbivaadates üldjuhte vangide vabastamisel, lähme üle eri juhtude ja juure.

A) Vangide vabastamine rahvakoondumise poolt.

Kolmandate isikute tegevus, vangide vabastamisel, võib olla sihitud-~~nie~~

+) Saarmann ja Matto-§ 156, Tagantsev lhk. 633, 634.

mitte ainult õigusemõistmise vastu, vaid ka teiste aladele, mida kaitseb kriminaalõigus. Nii, vangi vabastamine rahvakoondumise poolt vaadeldakse, kui süütegu avaliku korra vastu. Säärane organiseeritud omavooli tarvitamine rahva koondumise poolt on ähvarduseks maksva riigikorra vastu.

Süütegu objektiks on sel juhul, peale õigusemõistmise rikkumise, on siin veel avaliku korra rikkumine. Et ähvardus selle objektile on palju raskem, kui katse rikkuda õigusemõistmist ja vastas karistus on ka raskem, siis vangi vabastamine rahvakoondumise poolt vaadeldakse eraldi, kui süütegu avaliku korra vastu.

Meie Kriminaalseadustik käsitleb seda § II2 p.3.

§II2.-"Süüdlast osavõtmisest rahvakoondumisest kui osavõtjad ühisel jõul:

.....
p.3.Vange vahi alt vabastasid, tarvitades sealjuures vägivalda vahtide isiku kallal või rikkudes kinnihoidmiskohta;

.....
karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Saarnase rahvakoondumise korraldajad, või selle kihutajad, samuti osavõtjad, kes oli juhatajaks käesolevas paragrahvis nimetatud tegude kordasee saatmisel, või kes kihutas teisi nende kordasaatmisele või jätkamisele või kes nende kordasaatmisel tarvitas lõhkeainet, lõhke abinõu või sõjariista, karistatakse:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta." (Sermann ja Matto U.N. §123).

Süüteo subjektiks võib olla iga isik, kes võttis osa rahvakoondumises, teades tema seadusevastase siht ja tegusi.

Ennem, kui tarvitada seda paragrahvi, peame kindlaks tegema rahvakoondumise mõiste.

Rahvakoondumine - see on enam-vähem suuremaarvulise rahvahulka koondumine ühiseks sihiks. Rahvakoondumise arvu piiri ei ole võimalik täpsalt kindlaks määrata, see oleneb igast konkretsest juhust.

Rahvakoondumine koosneb isikutest, mitte ainult neis, kes liituvad teiega sõnas või teos. Motiivid, mis sunnivad isikud jääma rahvakoondumisse, osa ei mängi, sest isegi see, kes jäi puht uudishimu pärast, olles aga teadlik rahvakoondumise seadusevastases sihist, allub kriminaalvastutusele, sest et ta oma olemasoluga seal suureneb rahva hulka ja

on eeskujaks teisele. Pealtvaatajad ja isikud, kes ei oli teadlikult rahvakoondumise mitte seadislikudes sihtides, ei peeta osavõtjateks, sest et osavõtmine rahvakoondumises eeldab teadliku tegutsemist süüdlase poolt. Rahvakoondumine võib tekkida juhuslikult või võib olla eriliselt ettevalmistatud. §ks kord tekkinud, ta võib peale laiali minemist uuesti tekkida ja isegi organiseeruda. rahvakoondumine peab olema avalik, s.t. avalikus kohas ("avalik koht-koht kuhu iga isik võis ilmuda ja seal viibida ilma erilise loa või kutseta"-Saarmann ja Matto § IIO), ainult sel juhul, ta võib laieneda, suureneda ja omada hädaohtliku iseloomu. Rahvakoondumine on muutlik mitte ainult oma tegelaste arvu poolest, vaid võib ta muuta oma juriidilist iseloomu. +)

§ II2 näeb ette rahvakoondumise tegevus, mis on kõige tähtsam riigi julgeoleku suhtes, ja milline laiälisaatmine nõuab iseäralist suurt võimukoondamist.

Punkt kolmas käsitleb vahialuste vabastamist rahvakoondumise poolt, millega kaasub kas kinnihoidmiskoha rikkumine või vägivald vangi vahi suhtes. See on raske kuritegu, mis puudutab riigi julgeolekut ja mis nõuab suurt pingutust tema rahustamiseks. Arusaadav, et osavõtt säärases koondises on rasketi-karistatav.

Süüteo koosseisuks on: osavõtt rahvakoondumises, milline ühisel jõul vabastas vangi, tarvitades vägivald valvuri isiku kallal või rikkudes kinnihoidmiskoha. Ei ole tingimatu tarvilik et iga osavõtja ise tegutseb, aitab seda, et ta teadlikult rahvakoondumises oli, missugune saatis kordanende tegusi.

Seadus ei rääki lihtsalt vangi vabastamise rahvakoondumise poolt ilma vägivald ja kinnihoidmiskoha rikkumiseta, sest tegelikult vangi vabastamine rahvakoondumise poolt ei saa läbi viia ilma selleleta, et riigi organite poolt oleks avaldatud vastupanu, või ilma kinnihoidmiskoha rikkumiseta.

Süütegu on karistatav sellest momendist, millal vang on vabastatud vahi võimalt või kinnipidamiskohast.

Katse on karistatav.

Mis puutub vangi annast, siis ta ei ole vastutav vabastamise eest rahvakoondumise poolt, kuna see toimub olenemata tema tahest. Kui aga

+) Tagantsev lhk. 450, Mints lhk. 23, 24.

vang on kihutajaks sellele vabastamisele, mis väga harva võib juhtuda, siis ta on karistatav § II2 2 lõike alusel.

Kvalifitseeritud juhud on need, kui isik koondab säärast rahva hulka, või kui juhib rahvakoondumist, või on korda saatnud selles paragrahvi ettenähtud kuriteod, või kui ta on kihutaja kuriteost osavõtmisele või kuriteo jätkamisele või lõhkeajnet, mürskusi või sõjaristu tarvitab.

2) Vangi vabastamine riigi või omavalitsuse teenijate poolt, kelle kätte oli usaldatud valve vangi üle.

Teiseks erandiks üldnormist on vangi vabastamine valvurite osavõtu. See süütegu vaadeldakse ka eraldi kui teenistusosalalist süütegu riigi või omavalitsuse teenistuses. See juhus on vangi vabastamise üldjuhuse suhtes kvalifitseeritud süüsubjekti näol. Isikute vastutus, kellele spetsiaalselt on hooldatud õigusemõistmise huvide kaitse oli alati eriti suur.

Nii näituseks, Rooma õiguse alusel, valvurit karistati isegi siis, kui oli tehtud katse vabastamiseks isegi kõlbmatute abinõudega. Rasketel juhtudel aga, nagu vahialuse vabastamine valvuri kaasabil, pidi viimane kandma põgeniku karistuse talioni printsiibi etase järel.+))

Edaspidi kriminaalseadustikudes vangi vabastamine valvurite poolt oli alati karistatav.

Meie Kriminaalseadustiku järel § 613 ja 613i, süüteo subjektiks on riigi ja omavalitsuse teenijad, kelle kätte on usaldatud valve vangi üle.

Vaatame ennem riigi ja omavalitsuse teenijate mõiste.

§ I & , 4 lõikes on määratud:

" Riigi või omavalitsuse teenijaks loetakse isik, kes kannab kohuseid või täidab siutisi ülesannet riigi või omavalitsuse teenistuse alal."

(Saarmann ja Matto U.N.S. § 631).

" U.N.S. motiivide kohaselt käivad siia alla kõik , kes teostavad avalik õiguslikku võime või selle võimu üksikuid ülesandeid; seal juures võivad nad olla koosseisudes ettenähtud kohtadel, vabapalgalised või ajutiselt teotsemisele kutsutud, olla ametisse nimetatud või valitud, olgu vabatahtlikult ülesande järke asunud või sunduslikult sinna kutsutud; olenevata sellest, kas neil on riigiteenistuse õigused või ei, kas neid kutsuti teotsema seatud korra kohaselt või korravastaselt." (Saarmann ja Matto § 598).

Sel viisil riigi ja omavalitsuse teenija on iga isik, kes kannab ametlikku ülesannet (Amtsträger-Wichtinger). Igaüks, kes nimetamise või valimise kaudu ajutiselt või alaliselt on, nagu roomlased nimetasid " manus publikum" kandja (Amtsgeschäfte betraute Person - Saksa 1927 a. eelnõu §9 järel). Temaks on isik, kellele võim on antud mingisuguse avalikõiguse ülesande (näituseks, erineb sõdur valvesõdurist), mille täitmisel tema tarvitab võimu autoriteedi olles selles mõttes võimu organ.+)

Selleks, et riigi ja omavalitsuse teenijat oleks võiksnud olla süüteo subjektiks § 613, 613i mõttes on tarvilik, et neil oleks usaldatud valvet vangil üle. Seda usaldust nad võivad kanda ametialaliselt, see on vangistasasutuste koosseisu kuuluvad isikud, teenistus kohuste täitmisel või eriülesande usaldavuse tõttu. Lambach i ja Brüger i poolt toodud Saksa Riigikohtu 19 ap. 1882 a. otsuse kohaselt loetakse vang usaldatuks teisele isikule sellest momendist, kus kompetentne isik on ta esimesele üle antud või sellest momendist, kui areteerimisvõimeline isik on vangistanud. Frank arvab, et vangil usaldamine valvurile võib toimuda ainult üleandmise kaudu, esimene areteerija ehkki areteerimisvõimeline ei kannab vastutust areteeritu suhtes, kui temale usaldatud vangil eest. (§ 127 St. G.B.) Hoffmann arvab, et usaldamine toimub üleandmise teel, kuid see võib olla kas otsekohane või kirjalik (areteerimise käsk), (Hoffmann 48). Edasi ta kriipsutab alla et üleandmise peab toimuma kompetentselt isikult. Hoffmann ühes Olshausen iga küsimase raskus punkti viib üle usalduse vastuvõtule. Nad räägivad, et kui ametnik, kas õigusega või mitte ei võtta usaldatud vastu, siis areteeritu jääb selle võimusesse, kelle käes ta oli esialgselt.++)

Arvan, et meie Kriminaalseadustiku järel usaldavuse üleandmine teenistusel olevale toimub kas teenistuskohuste näol või kompetentse isiku üleandmisel, miljures on tarvilik usaldatava vastuvõtmine. Juhul kui viimane ei ole vastuvõtnud, siis kannab ta vastutust teenistuskohuste mitte täitmisel eest, kuna vastutus § 613, 613i mõttes jääb üleandja kanda. Näituseks, kui politsei ametnik ei võta vastu kohtuaurijat viimase areteeritu.

+) Mints lhk. 50.

++) Lambach 33-35, Brüger Kap. 5.

Meie kriminaalseadustiku järele on karistatav nii tahtlik kaastegevus vangide põgenemisele või vabastamisele, kui ka lohakas oma ameti kohuste täitmisel, mille järelduks oli vangide põgenemine. - § 613.

§ 613i räägib:

" Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta kuuludes vangiasutiste koosseisu või teostades valvet vangide üle vabastas vangid vahi alt või kinnihoidmiskohast või aitas kaasa vangide põgenemisele, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui viimane teostus vangide vahi isiku kallal vägivaldaga tarvitamisega või kinnihoidmiskoha rikkumisega või teadvalt vabastati sunnitööle mõistetud või raskest kuriteost süüdistamise pärast kinni peetav, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui vabastati isik, kes § 74-76, 80 või 90 ettenähtud süütegudes süüdimõistetud, või nendes süütegudes süüdistamise pärast kinni peetav, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aastat." (Saarmann ja Matto

R.T. 9-1935).

Süüteo subjektiks on riigi või omavalitsuse teenija, kes kuulub vangistusasutise koosseisu (vangistusasutistena on mõeldav sama asutus, kus vahialane viibis-see on aga vaieldav - Saarmann ja Matto § 613i). Sellest järgneb, et peale nende isikute, kes otseselt teostavad valvet, karistatavad on iga isik, kes kuulub vangimaja valitsuse koosseisu, ehki ta otseselt ei teostanud valvet.

Süüteo koosseisuks on vahialuse vabastamine kinnihoidmiskohast või valve alt, või kaasaitamine vahialuse vabastamisel. Kaastegevus põgenemisele võib avalduda aktiivselt (näituseks vangla väravate avamine) või passiivselt (see on põgenemise mitte takistamine.)+).

Mõlemil juhul süüdlase tegevus peab olema tahteline see on avitada vangide vabaduspüües. Sel juures on tähtis formaalne tahe lõpetada vangide kinnihoidmist ja on tähtsa ükskõik selle teo siht.++). (Näituseks kui ametnik vabastas lühimaks ajaks vangid ja see tõeliselt tuli tagasi,

+) Lambach lhk. 36.

++) " " 36.

siis ta on vastutav § 613i alusel).

Süütegu loetakse lõpetanuks sellest momendist kui areteeritu lahkus vangla piiridest või valve silmist, ükskõik kui kaua ajaks või missuguse sihiga. Selles paragrahvis on omad kvalifitseeritud juhud teo viisi poolest: lõike 2 järel - vägivalda tarvitamine või kinnihoidmiskoha rikkumina) ning lõike 2 ja 3 järel vabastatu süüteo tähtsuse suhtes (sunnitööle mõistetu, raske kuriteos süüdistamise pärast kinnipeetav ja § 74-76, 80 ja 90 ettenähtud süütegudes süüdimõistetu või nendes süütegudes süüdistamise pärast kinnipeetav). Mil juures on tähtis et ametnik oleks teadlik vabastatu süüdlase tähtsusest.

Katse on karistatav.

Väljudes seisukohast, et isik, kes on riigi või omavalitsuse teenistuses, kellele on usaldatud valve süütegijate üle, selle on, kelledest teatud mõttes oleneb kohtuotsuse läbiviimine, kandes suurt vastutust riigi ja seltskonna eest, nende suhtes on maksivad karmimad seadused. Et nende isikute eriülesandeks on valve, siis nad ka vastutavad mitte ainult, kui kõik kolmandad isikud, ehki raskemal kujul kui eelmised, valveaduse vabastamise eest ja kaasaitamises põgenemise - vaid ka hoole- tuse eest, mis võimaldas põgenemise läbiviimist.

Selle kohta räägib § 613:

" Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta ettevaatamata teostas tema kätte usaldatud valvet vangi üle, kui selle ettevaatamatuse tagajärjeks oli põgenemine vahi alt või kinnihoidmiskohast karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui põgenenud vang teadvalt oli raske kuriteo eest seatud karistusele või kui ta oli kinnivõetud raske kuriteos süüdistamise pärast, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui põgenenud vang oli teadvalt süüdimõistetu või kinnivõetud süüdistamise pärast raske kuriteos, mis on ettenähtud §§ 74-76 või 80, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta." (Saarmann ja Matto U.N.S. §652.

Selle paragrahvi eesmärk on määrata kindlaks vastutust säärase vangi põgenemise eest, mis oli kordasaadetud valve ettevaatamatuse tõttu.

Süüdlaks sel juhul võib olla riigi või omavalitsuse teenija kellele hoolde on usaldatud valve vangi üle (seega eestkätt vangiasutiste koosseisu kuuluv isik teenistuskohuste täitmisel - Saarmann ja Matto § 613)²

Süüteo olemasoluks on tarvilik, et süüdlane oleks pidanud ettenägemata põgenemisvõimaluse ja pidi teadlik olema ettevaatuseabinõude tarvitamist põgenemisvõimaluse vältimiseks, kuid vaatamata nende asjaolude, ettevaatuse abinõud jäid tarvitusele võtmata hoolimatuse tõttu.

Süüteo olemasoluks on teenistuskohuste täitmata jätmine, mille tagajärjeks oli vahialuse põgenemine. Selleks on tarvilik, et vahialune oli üksikult või ühes teiste vahialustega usaldatud süüdlase valve alla, et süüdlane teostades valvet rikkus mõningaid valve teostamise eeskirju, ja et see teo tagajärjel vahialusel avanes võimalus põgenemisele. Selleks et isik, kellele oli usaldatud vahialuse valve, oleks süüdlane olnud vangi põgenemiseks tema hooletuse tõttu, põgenemine peab sündinud olema kui fakt. Tarvis on siin kindlaks teha kausaalne side mõlemate tegurite vahel.

On täitsa ükskõik, kas ettevaatamatus oli tegevuses või tegematuses), näiteks, valve puudumine, valve mitte väljapanemine, mitte laskmine jooksva vahialuse pihta, või kui hajameelsuse tõttu valvur avas kambri ukse ja n. e.

Kvalifikatsiooni aluseks on põgenenud vangi tähtsus. Mil puhul, mida tähtsam vang põgenes, seda raskem karistus. See nõue on maksev siis, kui valvur oli teadlik vangi tähtsuseks. Karistus suurendab, kui põgenenud vang kuulus raskete kuritegija liiki või kui kuritegu oli riigi võimu vastu.

Põgenemiskatse ei ole küllaldane süüteo koosseisu olemasoluks.

Katsest siin ei või üldse olla.

+) Saarmann ja Matto § 613, Tagantsev lhk. I459-I460., Lambach lhk. 38.

ALLIKAD:

- I. Saarmann ja Matto - "Kriminaalseadustik kommenteeritud väljaanne".
Tallinn 1937 a.
2. Kriminaalkohtupidamisesedustik - R.T.-89-34.
3. Vangistusedustik - R.T.-20-1931.121.
4. Mints- "Kurs Ugolovnogo prava" tom II. Osobennaja čast
Isd. Riga-1928g.
5. "Ugolovnoje Uloženie 22 marta 1903g." po isdanijam N.S. Tagantseva
pod redaktsiei Jakobi.
Isd. Riga 1922g.
6. Brüger- "Die Befreiung von Gefangenen nach dem deutschen Reichsstrafgesetz und dem schweiz Vorenwurf" (Juuni 1903)" - 1908.
7. Lambach - "Die Gefangenen ~~befreiung~~"-
Strassburg 1917.
8. Liszt - "Lehrbuch des Deutschen Strafrechts"
Berlin und Leipzig 1921.